

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Державна установа
«ІНСТИТУТ ХАРЧОВОЇ БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА ГЕНОМІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
третього (освітньо-наукового) рівня з підготовки
здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
за спеціальністю **091 Біологія**

Напрямки (профілі) підготовки:
«Біотехнологія»
«Молекулярна генетика»
«Цитологія, клітинна біологія, гістологія»

Освітньо-наукова програма вводиться в дію з 1 листопада 2021 року

«СХВАЛЕНО»
Вченою радою
ДУ «ІХБГ НАН України»
протокол № 10
від 22 червня 2021 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма (ОНП) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 091 «Біологія» є тимчасовим нормативним документом, в якому затверджено: нормативний зміст навчання на освітньо-науковому рівні за спеціальністю 091 Біологія, визначається місце фахівця в структурі господарства держави і вимог до його компетентностей та інших соціально-важливих властивостей та якостей,

Розроблена проектною групою Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» як тимчасовий документ до введення в дію стандарту третього рівня вищої освіти України.

Склад проектною групи:

Блюм Ярослав Борисович – гарант програми, доктор біологічних наук, професор, академік Національної академії наук України, завідувач відділу геноміки та молекулярної біотехнології;

Ємець Алла Іванівна – доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, завідувач відділу клітинної біології та біотехнології;

Пастухова Наталія Леонідівна – кандидат біологічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу геноміки та молекулярної біотехнології;

Пірко Ярослав Васильович – кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу популяційної генетики;

В розробці ОНП брала участь здобувач вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем за спеціальністю 091 Біологія Радченко Марина Михайлівна.

При розробці Програми враховувались вимоги проекту освітнього стандарту зі спеціальності 091 Біологія на третьому (освітньо-науковому) рівні.

**Профіль
освітньої програми
за спеціальністю 091 Біологія**

1. Загальна інформація

Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Ступінь – «Доктор філософії» Спеціальність - 091 «Біологія» Освітня програма – «Біотехнологія, Молекулярна генетика, Цитологія, клітинна біологія, гістологія»
Мова навчання	Українська
Обсяг освітньої програми	36 кредитів ЄКТС, 8 семестрів (4 роки)
Тип програми	Освітньо-наукова програма
Повна назва наукової установи (закладу вищої освіти), у якому здійснюється навчання	Державна установа «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»
Акредитуюча інституція	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
Наявність акредитації	-
Рівень/цикл програми	Національна рамка кваліфікації України (НРК)– 8 рівень, Європейські рамки кваліфікації: EQF-LLL – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл
Передумови	Наявність другого рівня вищої освіти та освітнього ступеня магістр (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст)
Форма навчання	Денна
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://ifbg.org.ua/uk

2. Мета освітньої програми

Мета програми (з врахуванням рівня кваліфікації)	Підготовка компетентних фахівців здатних до самостійного виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких матимуть фундаментальне та практичне значення, сприятимуть розвитку нових технологій та рішенню проблем суспільства в аспекті сталого розвитку
---	---

3. Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань / спеціальність / профілі програми)	09 «Біологія» / 091 «Біологія» / «Біотехнологія», «Молекулярна генетика», «Цитологія, клітинна біологія, гістологія»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова.
Основний фокус освітньої програми та профілі підготовки	Підготовка фахівців здатних розв'язувати комплексні проблеми біології у процесі проведення дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та

	<p>створення нових цілісних знань та/або професійної практики у сферах клітинної та молекулярної біології рослин, геноміки та біоінформатики, молекулярної біотехнології рослин та біобезпеки, розробці нових молекулярних біотехнологій та нанобіотехнологій рослин, наукових засад ресурсозаощаджувальних технологій, пошуку нових видів харчових продуктів та біопалива з біомаси для розв'язання проблем у сферах діяльності господарській, медичній, раціонального природокористування.</p> <p>Профілі: «Біотехнологія», «Молекулярна генетика», «Цитологія, клітинна біологія, гістологія».</p>
Особливості програми	<p>Особливість програми – розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису здобувачів у сфері клітинної та молекулярної біології рослин, геноміки та біоінформатики, молекулярної біотехнології рослин через освітню складову; оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень в галузі біології, набуття наукових, дослідницьких та інноваційних компетентностей через наукову складову програми; комплексне застосування їх на практиці.</p>
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Випускники ОНП можуть обіймати відповідні посади згідно класифікатора професій України (ДК 003:2010) у наукових установах НАН України, закладах вищої освіти МОН України, підприємствах/лабораторіях біологічного, медичного, біотехнологічного профілю різної форми власності та підпорядкування.</p>
Академічні права випускників	<p>Можливість навчання у докторантурі; підвищення кваліфікації у закладах післядипломної освіти і наукових установах в Україні; навчання та стажування за кордоном; участь у постдокторських програмах.</p>
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Викладання та навчання здобувачів освіти здійснюється на основі компетентнісного, студентоцентрованого підходів та принципів академічної свободи з можливістю формування індивідуальної освітньої траєкторії.</p> <p>Проблемно-орієнтоване навчання з набуттям компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі біології.</p> <p>Оволодіння методологією наукової роботи, навичками презентації її результатів державною і іноземною мовами.</p> <p>Проведення самостійного наукового дослідження з використанням ресурсної бази установи та</p>

	<p>партнерів.</p> <p>Індивідуальне наукове керівництво, підтримка і консультування науковим керівником.</p> <p>Основні форми освітнього процесу: лекції, семінари, практичні заняття, самостійна робота, консультації з науковим керівником, публічний захист дисертаційної роботи.</p>
Оцінювання	<p>Поточний та підсумковий контроль, тестування, презентації, доповіді, іспити, захист звіту з навчально-педагогічної практики, щорічний звіт про виконання індивідуального плану роботи, апробація результатів наукових досліджень через публікації, публічний захист дисертаційної роботи.</p>
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	<p>Здатність розв'язувати комплексні завдання в галузі біології у процесі проведення дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, оволодіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення і інтегруються у світовий науковий простір через публікації.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>ЗК04. Здатність мотивувати людей та рухатися вперед.</p> <p>ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК06. Здатність працювати автономно.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<p>СК01. Здатність планувати і здійснювати комплексні оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у біології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у наукових виданнях з біології та суміжних галузей.</p> <p>СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, розуміти англійські наукові тексти за напрямом досліджень.</p> <p>СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.</p> <p>СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.</p> <p>СК05. Здатність виявляти, формулювати та</p>

	<p>вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі біології, оцінювати та забезпечувати якість досліджень, які проводять.</p> <p>СК06. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в біології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти.</p> <p>СК07. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>СК08. Здатність сформулювати системний науковий світогляд та загальнокультурний кругозір.</p>
--	--

7. Програмні результати навчання

- РН01. Мати концептуальні та методологічні знання з біології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
- РН02. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми біології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у наукових виданнях.
- РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу джерел літератури, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень, експерименту) і математичного та/або комп'ютерного моделювання.
- РН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у біології та дотичних міждисциплінарних напрямках.
- РН05. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з біології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
- РН06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
- РН07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати важливі теоретичні та практичні проблеми біології з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.
- РН08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи біологічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та у викладацькій практиці.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	<p>Усі фахівці, залучені до реалізації програми, мають науковий ступінь та вчене звання, кваліфікацію відповідного профілю, підтверджену науковою/науково-педагогічною професійною діяльністю.</p> <p>Навчально-виховний процес забезпечують науково-педагогічні працівники, які володіють методологією наукової діяльності, проводять власні наукові дослідження, мають досвід науково-педагогічної та управлінської діяльності у вищій школі. Імпакт-</p>
-----------------------------	---

	<p>фактор найбільш значущих публікацій коливається від 7.672 до 0.3. Індекс цитування публікацій співробітників у SCOPUS коливається від 15 до 3, h-індекс – від 30 до 4. Для викладання окремих навчальних дисциплін можуть запрошуватися фахівці наукових установ/закладів вищої освіти в межах договорів про співпрацю.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>До реалізації ОНП залучені відділи та лабораторії установи, матеріально-технічне забезпечення яких у повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним умовам. На базі установи функціонує Центр колективного користування приладами «ГЕНТЕСТ»: Прилад real time PCR iCycler IQ™ Multicolor Real-Time PCR Detection System («BioRad»); ПЛР-система у реальному часі ABI Prism 7500 Real Time PCR System («Applied Biosystems»); Конфокальний лазерний скануючий мікроскоп LSM510 ETA; Генетичний аналізатор ABI PRISM 3130; Система PALM Micro Beam на базі інвертованого мікроскопу Axio Observer Z1; Система рідинної хроматографії Ultimate – 3000; Система для протеомних досліджень Bio-Plex 200 System +HTF; Система для геномних досліджень Exregion. Колекція штамів мікроорганізмів (224 штами мікроорганізмів) та ліній рослин (28 ліній) для харчової та сільськогосподарської біотехнології має статус національного надбання України. Здобувачі можуть користуватись Центрами колективного користування приладами НАН України, бібліотекою установи та Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Установа має персональні комп'ютери, оргтехніку, вільний доступ до мережі Інтернет, зокрема до платформ для проведення освітніх та наукових заходів у дистанційному форматі, до світових інформаційних ресурсів, наукометричних баз Scopus, Web of Science.</p> <p>Установа є учасником Української Академічної Grid Ініціативи – UAGI з Грід-кластером, що дозволяє співпрацювати в Європейському науковому просторі.</p> <p>На базі установи функціонує міжнародна віртуальна лабораторія CSLabGrid з інформаційним шлюзом та базою даних по генетичним модифікаціям рослинам. GMPlants, GMPlantsGW, gmpgw, База даних структурних моделей білків і комплексів CSMoDB.</p> <p>Офіційний сайт установи http://ifbg.org.ua/</p>
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна	<p>Реалізується у рамках договорів про співпрацю між Державною установою «Інститут харчової</p>

мобільність	біотехнології та геноміки Національної академії наук України» та закладами вищої освіти/науковими установами.
Міжнародна кредитна мобільність	Регулюється «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»»
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено ОНП

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

2.1. Перелік компонент ОНП

Код н/д	Компоненти освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, практика, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ			
Цикл загальної підготовки			
ОК.1.1.	Іноземна мова професійного спрямування	8	іспит
ОК.1.2	Філософія науки та культури	6	іспит
ОК.1.3	Методологія наукових досліджень	6	залік
ОК.1.4	Навчально - педагогічна практика	4	залік
Цикл професійної підготовки (1 за профілем)			
ОК 1.5.	Архітектура цито- та нуклеоскелету та морфогенез клітин	3	залік
ОК 1.6.	Геномна інженерія та синтетична біологія	3	залік
ОК 1.7.	Структурна та функціональна геноміка	3	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		27	
2. ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ (за вибором аспіранта, 3 з переліку)			
ВК 2.1.	Структурна біоінформатика	3	залік
ВК 2.2.	Внутрішньоклітинний транспорт і секреція	3	залік
ВК 2.3.	Молекулярні основи цитоплазматичної спадковості	3	залік
ВК 2.4.	Молекулярні механізми аутофагії та запрограмованої загибелі клітин	3	залік
ВК 2.5.	Біотехнологія зеленої енергетики: біопалива	3	залік
ВК 2.6.	Епігенетика	3	залік
ВК 2.7.	Сучасні технології візуалізації біологічних структур	3	залік
ВК 2.8.	Біосинтез наночастинок та застосування наноструктур у біології	3	залік
ВК 2.9.	Біобезпека ГМО	3	залік
Загальний обсяг вибіркового компонент		9	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ		36	
3. НАУКОВИЙ КОМПОНЕНТ			
Власне наукове дослідження під керівництвом наукового керівника		Кваліфікаційна атестація	

2.2. Структурно-логічна схема ОНП

3. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК 1.1	ОК 1.2.	ОК 1.3.	ОК 1.4.	ОК 1.5.-1.7.	ВК 2.1-2.9.
ІК	+	+	+	+	+	+
ЗК01	+		+		+	+
ЗК02	+		+		+	+
ЗК03			+		+	+
ЗК04		+	+			
ЗК05		+		+		
ЗК06	+	+	+		+	+
СК01					+	+
СК02					+	+
СК03					+	+
СК04					+	+
СК05					+	+
СК06					+	+
СК07	+	+	+	+	+	+
СК08	+	+	+	+	+	+

4. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (ПР) КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК 1.1	ОК 1.2.	ОК 1.3.	ОК 1.4.	ОК 1.5.-1.7.	ВК 2.1-2.9.
РН01		+	+		+	+
РН02	+				+	+
РН03					+	+
РН04			+		+	+
РН05				+	+	+
РН06	+	+	+	+	+	+
РН07			+		+	+
РН08				+		

5. НАУКОВИЙ КОМПОНЕНТ ОНП

Науковий компонент ОНП передбачає проведення аспірантом власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Науковий компонент передбачає наступні види діяльності:

- проведення самостійно власного наукового дослідження та оформлення дисертації з дотриманням академічної доброчесності;
- оприлюднення результатів наукового дослідження (публікація статей, розділів монографій, зокрема у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus; апробація результатів дослідження шляхом участі у конференціях, з'їздах, форумах; оформлення патенту на винахід);
- кваліфікаційна атестація (захист дисертації).

Наукове дослідження здобувача освітнього ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія виконується за затвердженою темою дисертаційної роботи та є домінуючим компонентом ОНП. Здобувач ступеня доктора філософії самостійно здійснює науковий пошук, аналізує відповідні першоджерела, організовує дослідницьку діяльність на всіх етапах, формулює наукову проблему та відповідні завдання для її рішення, добирає адекватні методи дослідження, проводить статистичну обробку отриманих результатів, аналізує, інтерпретує та узагальнює отримані результати. Наукове дослідження виконується під керівництвом наукового керівника. Здобувач за необхідності може консультуватись у провідних фахівців установи.

6. КВАЛІФІКАЦІЙНА АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ОНП

Кваліфікаційна атестація здобувача вищої освіти - повне виконання ОНП, необхідна кількість опублікованих за результатами досліджень наукових праць, апробація результатів на наукових конференціях, з'їздах, тощо, належним чином оформлений рукопис дисертації та представлення її на науковий семінар або до розгляду в спеціалізовану вчену раду для отримання наукового ступеня доктор філософії.

Кваліфікаційна атестація здобувача освітнього рівня доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Біологія» зі спеціальності 091 «Біологія» проводиться у формі привселюдного захисту дисертаційної роботи, яка слугує доказом сформованості програмових компетенцій, володіння здобувачем сучасними методами досліджень, спроможності самостійно вирішувати професійно-наукові задачі, які мають теоретичне та практичне значення в галузі біології.

Кваліфікаційна атестація здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою установи або закладу вищої освіти, акредитованою

Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах установи або наукової установи/закладу вищої освіти відповідно до законодавства.

Кваліфікаційна атестація здобувача вищої освіти, який виконав всі вимоги освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня з підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія в Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» за спеціальністю 091 «Біологія» завершується присудженням наукового ступеню доктор філософії за спеціальністю 091 «Біологія» з врученням диплому встановленого зразка.

7. ВИМОГИ ДО СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти складається з процедур і заходів, передбачених законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Етичним кодексом ученого України, «Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у ДУ «ІХБГ НАН України», «Положенням про організацію освітнього процесу в аспірантурі Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» та передбачає:

- дотримання принципу PDCA «Плануй-Виконуй-Перевірй-Дій», який застосовується до всіх процесів і систем управління якістю відповідно до вимог ISO-9001;

- забезпечення розподілу відповідальності між структурними підрозділами установи, координації їхньої роботи та контролю виконання процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти:

- моніторинг та періодичний перегляд ОНП;
- моніторинг діяльності та щорічне оцінювання здобувачів освіти;
- моніторинг діяльності та сприяння підвищенню кваліфікації науково-педагогічних кадрів;
- забезпечення матеріально-технічної та інформаційної бази освітнього процесу та наукової діяльності;
- забезпечення публічності інформації про ОНП;
- дотримання академічної доброчесності всіма стейкхолдерами;
- рівний доступ всіх стейкхолдерів до перегляду та модернізації ОНП.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ПЕРШОДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Перелік галузей і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови у сфері вищої освіти»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
10. Етичний кодекс ученого України
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
11. Лист МОН України від 20.05.2020 № 1/9-263 «Запобігання окремих проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності»
<https://mon.gov.ua/ua/npa/do-pitannya-uniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti>
12. Лист МОН України від 23.10.2018 № 1/9-650 «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти»
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>
13. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

14. Бахрушин В. (07.02.2018). Академічний плагіат і самоплагіат в науці та вищій освіті: нормативна база і світовий досвід.
<http://education-ua.org/ru/articles/1128-%20akademichnij-%20plagiat-i-samoplgiat-v-nautsi-ta-vishchij-osviti-normativna-baza-isvitovij-%20dosvid>
15. Методичні рекомендації Розроблення освітніх програм. / Авт.: В.М.Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
http://ibhb.chnu.edu.ua/uploads/files/metodrada/Rozroblennya_osv_program.pdf
16. Матеріали Національного Еразмус+ офісу в Україні
<https://erasmusplus.org.ua/pro-nas.html>

Гарант освітньо-наукової програми
академік НАН України

Я.Б. Блюм